

Négyen pályáztak a szegedi színházra.

(Saját tudósítónktól.) A színházra hirdetett pályázat szombaton délből lejárt. A törvényes határidőig négyen adták be pályázatukat: Almásy Endre, Balla Kálmán, dr. Bródy Miklós és Kardos Andor. Almásy igazgató elmondja pályázatában, hogy a színházi szerződésnek magát mindenben aláveti. Hivatkozik arra, hogy Szegeden már 10 éve működik. E tiz évből hat évet mint igazgató töltött el s a hat évből három a háborúra esik. E három év sikerei tanuskodnak mellette. Programot nem ad, ezt fölöslegesnek tartja, mert az a kijelentése, hogy a szerződésnek a legnagyobb pontossággal eleget tesz, elegendő program.

Bródy pályázatát ismertettük már, Kardos pályázatában 21 évi színészi működésére hivatkozik, programul a zenés és drámai előadások fokozott kultiválását adja. Balla szinigazgató a többi között a következőket mondja pályázatában:

— Tizenhét éves szinigazgatói multra tekinthetek vissza, mely idő alatt a győri, miskolci és pozsonyi színházakat vezettem s ez utóbbi minőségemben Triestben és Pólában is vendégszerepeltem a társulatommal. Mindig arra igyekeztem, hogy úgy a zenés- mint a prózaműveknél a zene- s irodalmi értékeket kultiváljam s amennyiben a viszonyok megengedték s alkalom kínálkozott reá, függetlenül a színházam műsorát a fővárostól. Nem egy értékes ujdonságot fordítottam, vagy fordítottam le s jóval a főváros előtt hoztam színre. Hogy csak néhányat soroljak fel: Hercegkisasszony pozsonyi bemutatója egy évvel megelőzte a budapesti Operaház előadását, a Vadkacsa a Nemzeti Színház, a Csokoládékatona a Népeperai bemutatót, nem is említve egy nagy tömegét azoknak a daraboknak, melyek mind az én bemutatóm után kerültek színre Magyarország többi színházánál.

Mindenek előtt a műsort olyan alapokra akarom fektetni, mely úgy a zenés- mint a prózai műveknél, elsősorban a művészi célt szolgálja, a közönség izlését fejleszti és nemeseíti.

A zenei izlés fejlesztésére elsőrangú tényezők a rendszeres operaelőadások. A pályázatban husz operaelőadásra van kötelezve az igazgató. Hogy minden kétséget eloszlassak, kijelentem, hogy évenként legalább öt különböző operának színrehozatalával óhajtok ennek a köteletségnek eleget tenni. Igaz, hogy ma a háború nagy akadálya ennek is, mert egyik fő-tényező, a férfikar, nem áll olyan számban és minőségben rendelkezésre, mint szükséges volna, mégis ezen úgy óhajtok segíteni, hogy — nagyobb anyagi áldozattal s a budapesti Operaház intendánsának hozzájárulása s beleegyezésével, — mint annak idején a pozsonyi igazgatásom alatt, — kaphatok az egyes előadásokra megfelelő számú karvezetőt, akiknek vezetése alatt a kevesebb zenei képzettségű vidéki kardalnokok megfelelő előadást tudnak produkálni.

Föltett szándékom a prózai műveknek, a drámának és vígjátékoknak erősebb kultiválása. Nem tudom elfelejteni azt az időt, mikor a szegedi színpadon a prózaművek vezettek s hetenként 3—4 drámai előadásunk volt s valamennyi zsufolt házak mellett!

Hogy a színház nevelő s oktató hatását megfeeelőleg értékesítem, kötelezem magam arra, hogy kéthetenként, a tanügyi férfiakkal előzetesen megállapítandó program szerint ifjúsági előadásokat óhajtok rendezni. Ezenkívül havonként egyszer, rendkívül mérsékelt helyárakkal vasárnap délelőtt, a munkások részére munkaelőadásokat akarok tartani, melyeken a modern socialista írók darabjait adatnám elő megfelelő előadásokban.

Tagjaim mind kipróbált, elsőrendű erők, ami nem is lehet más egy olyan társulatnál, mely Sopronban, — Bécsből két óránnyira, —

működik, ahol fejlett izlésű s nagyigényű színházi közönség van. Természetesen ez a társulat a szegedi viszonyokhoz képest s a pályázati feltételek alapján számbeli kiegészítésre szorul. De ezen kívül kötelezem magam arra is, hogy a jelenlegi társulat azon tagjait, akik a szegedi közönség tetszését kiérdemelték s akiket a szinügyi bizottság mint erre érdemeseket kijelöl, szerződtetni fogom, — föltéve, hogy igényeiket nem szabják meg teljesíthetlen feltételekben.

Felszerelések kizárólagos tulajdonomat képezi s mindig elsőrangú volt. Nagy súlyt helyeztem a darabok korhű s stílszerű kiállítására. Mult évben sikerült nagymennyiségű díszletet megvennem a budapesti Népeperától. A színház elnyerése esetén kötelezem magam arra, hogy hat év alatt a felszerelésemhez még százezer korona értékűt fogok beszerezni.

Hogy a szerződésben való kötelezettségeknek minden tekintetben meg fogok felelni, erre nézve felajánlok külön negyvenezer korona biztosítékot s kötelezem magam arra, hogy ha a szegedi színház vezetésével meg lennék bízva, a már letett tízezer korona ovadékat ötvenezer koronára egészítem ki.

A szinügyi bizottság vasárnap délelőtt 10 órakor ülésezik, hogy javaslatot tegyen a szinigazgató-választás ügyében a tanácsnak. A tanácskozás — úgy halljuk — *zárt*, a határozat kihirdetése — ezer szerencsére —

Kürthy báró rendelete a kereskedők érdekében.

— Nem kellene a hatósági boltok. —

(Saját tudósítónktól.) Részletesen ismertette a *Délmagyarország* azt a mozgalmat, amelyet több vidéki város kereskedői kezdeményeztek azért, mert egyes városi hatóságok az országos rendelettel kezelésükbe utalt árucikkeket nem a kereskedők útján árusították, hanem üzleteket nyitottak erre a célra. Nyilvánvaló hogy ez az eljárás téves vagy elfogult magyarázatából keletkezett azoknak a kötelezettségeknek, amelyekkel a hatóságoknak a közéletkezés terén számolniuk kell, amellől érzékenyen, indokolatlanul és közérdekellenesen károsította meg a kereskedőket. Báró Kürthy Lajos, az Országos Közéletkezési Hivatal elnöke részint a hozzá érkezett beadványokból, részint a *sajtó útján* tudomást szerzett ezekről az áldatlan dolgokról és most a *legális kereskedelem védelmére* rendelettel fordul az összes városi és megyei törvényhatóságokhoz, amely a következő:

— Egyes konkrét ügyekből kifolyólag, de olyankor is, amidőn valamely árukészletnek hatósági uton való elosztását kellett elrendelnem, mindenkor kiemelttem, hogy a közvetlen fogyasztói forgalmat szolgáló árusítást legcélszerűbb és leghelyesebb a rendes kereskedelem által végezteni, mindenütt, ahol erre a szükséges és megbízható kereskedők, vagy kereskedői szervezetek, szövetkezetek, stb. rendelkezésre állanak.

Ennek dacára, úgy a *sajtó útján*, mint magánbeadványokban felhangzó panaszokból azt látom, hogy ez a felfogás még mindig nem ment át teljesen a hatóságok magatartásába s megvan a hajlandóság arra, hogy az árusításra külön árudákat és közlegeket állítsanak fel.

Szükségesnek találom tehát ezuttal külön rendeletben foglalkozni ezzel a kérdéssel.

A hatóságoknak most szóvá tett eljárása, míg egyrészt *kihasználatlanul hagyja a társadalomnak erre begyakorlott erőit*, másrészt munkaerőt von el más feladatoktól ma, amidőn minden téren éppen a munkaerők helyes ökonomiája egyike a legfonto-

nyílt ülésen történik. Így legalább annyit módjában lesz meg tudni a közönségnek, — esetleg a tanácsnak is — hogy kit fogadott kegyeibe a nemes bizottság. Dr. Gerle Imre, a szinügyi bizottság egyik tagja a következő levelet intézte a bizottsághoz:

— A szegedi színházra vonatkozó pályázat május 5-én lejárt. A pályázat lejártá után közvetlenül össze méltóztatott hívni a szinügyi bizottságot, hogy a pályázatokra vonatkozólag a városi tanácsnak javaslatot terjesszen elő.

A bizottság tagjainak még nem is volt módjukban a pályázati kérelemben foglaltakat megismerni s az azokban foglaltakat komoly megfontolás tárgyává tenni, mert e pályázatokat egy rövid szóbeli referáda alapján lelkiismeretesen elbírálni nem lehet.

Tekintve az ügy fontosságát, tisztelettel kérem, hogy méltóztassék a bizottság tagjainak a pályázati kérelmeket rendelkezésre bocsájtani s nekik pár napi időt adni, hogy azalatt a pályázati kérelmeket lelkiismeretes megfontolás tárgyává tehessek.

A bizottsági ülés azután pár napra hivatandó össze. Szerintem ezt a *közérdek* megkívánja.

sabb feladatoknak. Berendezési-, kezelési- és kockázati költséget és munkatöbbletet ró a hatóságokra, holott a napról-napra fokozódó élelmezési és egyéb teendőkkal szemben költségek és munka tekintetében egyformán a lehető tehermentesítés volna minden irányban szemelőtt tartandó. Néhány, elvégre is csekély számú hatósági árudába zsufolja össze a vásárló lakosságot, holott az árubeszerzés háborús nehézségeivel és a közönségnek beszerzési mohóságával szemben az árusítás decentralizálása a helyénvaló.

Mindezekon kívül pedig *létfeltételeiben támad meg szükség nélkül egy olyan társadalmi osztályt, amely az ország gazdasági fejlődésében jelentős hely betöltésére hivatott.*

Az elmondott szempontok eléggé indokolják annak szükségét, hogy a szóbanlevő eljárásnak *teljes erővel gátja vetessék* s ha nem kerülhetjük is ki, hogy az arányos és gazdaságos készletelosztás érdekében az adott viszonyok között mind több és több árut legyünk kénytelenek a hatóság közbenjöttével hozni forgalomba, a legitim kereskedelem ne zárassék el olyan tevékenységtől, melyet ilyen viszonyok között is *bárki másnál kedvezőbben láthat el.*

Felhívom ezek következtében alispán (polgármester) urat, vegye törvényhatósága területén a fogyasztónak való közvetlen árusítás ügyét beható revízió alá s tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy a *legitim kereskedelem tényezői, tehát úgy az egyes kereskedők, mint a szövetkezetek, vagy más társas jellegű üzemek, a hatóságilag elosztott árucikkek árusításával, a fennálló hatósági üzemek mellett is, megbizassanak.*

Önként érthető, hogy az ily igénybevett üzleteket eljárásuk tekintetében megfelelő feltételekhez kell kötni s az olyanokat, akik e feltételeket be nem tartják, vagy másként megbízhatlanoknak bizonyultak, az árusításból jövőben is nemcsak ki lehet, de ki is kell zárni. Eljárásáról 30 nap alatt jelentést kérek. Kürthy.

A rendelet megérkezett természetesen Szegedre is. A szegedi kereskedőknek az itt